

Redaktören har ordet

Henrik Rosengren

För *Scandia* har 2014 varit ett händelserikt år med en inspirerande uppmärksamhet kring enskilda artiklar, temanumret från hösten 2013 och inte minst vår hemsida. Vi får kontinuerligt in artikelförslag vilket jag vill passa på att tacka alla skribenter för. Det är inte minst via dessa artiklar som *Scandia* kan fortsätta vara en viktig kanal och mötesplats för det nordiska historikersamfundet. Vi har också en ambition att fungera som en kontaktyta mellan nordisk och internationell forskning, dels genom att publicera artiklar på engelska, dels genom att ge utrymme för utomnordiska forskare att presentera sig i en nordisk kontext.

Detta nummers första artikel kan sägas vara ett uttryck just för *Scandias* strävan mot en nordisk profil med internationella inslag. I ”The politics of talk” analyserar Piia Einonen de betydelse och funktioner skvaller och rykten hade under sekelskiftet 1600 i Stockholm i samband med tronföljdsstriden mellan hertig Karl och hans brorson Sigismund. Einonen visar hur skvaller och rykten inte bara kan ses som aspekter av social interaktion utan också som uttryck för politisk delaktighet och politiskt motstånd för dem som saknade formella politiska kanaler under denna tid.

Även om metoddiskussionerna kring hur film kan användas som historiskt källmaterial befinner sig på något av ett embryonalt stadium kan det åtminstone slås fast att filmanalys vid det här laget är ett etablerat forskningsområde, också bland historiker. De två följande artiklarna vittnar inte bara om detta utan också om att film kan analyseras och betraktas utifrån en mängd olika synvinklar. Ulrika Holgersson ger i artikeln ”Historisk spelfilmsanalys” just en metodisk inblick i hur en historiker kan närma sig filmmediet som källmaterial. Hennes empiriska utgångspunkt är filmen *Vi som går köksvägen* från 1932 och inspirationen kommer såväl från film som från historievetenskapen. För att förstå filmens relation till sin samtid pläderar Holgersson för betydelsen av att utgå både från filmen i sig, i form av dess karaktärsskildringar, form och stil och från det bredare filmkulturella materialet som kan kopplas till produktion och reception.

I ”Statens informationslogik och den audiovisuella upplysningen 1945–1960” undersöker Fredrik Norén två svenska statliga kommittéers användande av film som informationsverktyg. Undersökningsperioden kännetecknades av filmmediets starka frammarsch men också av välfärdsstatens expansion. Mot bakgrund av detta riktar Norén sitt fokus mot konflikten mellan statliga informationsåtgärder och den kommersiella filmmarknaden. Denna kon-

flikt hanterar Norén analytiskt genom att hänvisa till två logiker, logiken rörande statlig information och filmmediets kommersiella logik. De båda logikerna definieras utifrån parametrarna resurser, innehåll och organisation. Den bärande frågan i artikeln är hur statens upplysning påverkades av valet att använda film som kommunikationsmedium.

Första världskriget har tidigare inte varit ett självklart område för svenska eller skandinaviska historiker att ge sig in i. Kanske är den ökade uppmärksamheten under minnesåret 2014 ett tecken på att detta håller på att förändras. I *Scandia introducerar* diskuterar Lina Sturfelt minnet av och forskningen kring första världskriget genom nedslag i det skandinaviska forskningsläget.

I detta nummer har vi tre temarecensioner. Rasmus Mariager och Thorsten Borring Olesen berör ett eldfångt område i sin temarecension, nämligen kalla kriget i dansk historikerdebatt. I blickfånget står Bent Jensens omfattande tvåbandsverk *Ulve, får og vogtere* (2014). Mikrohistoria var ett tema som återkom i flera sessioner under historikermötet i Stockholm i maj. I linje med det växande intresset för denna forskningsgenre tar Peter K. Andersson sig an tre nyutkomna svenska verk som förhåller sig till mikrohistoria. Vi har i de senaste numren låtit historiker från de nordiska grannländerna recensera Norstedts flerbandsverk *Sveriges historia*. Turen har nu kommit till det sjätte bandet som spänner över perioden 1830–1920 och som anmäls av Jan Eivind Myhre. Detta blir den avslutande recensionen i denna serie. Recensionsavdelningen innehåller dessutom 18 ytterligare recensioner av monografier, avhandlingar och antologier.

I somras besökte jag finska Karelen och deltog i det Nordiska historikermötet i Joensuu. Här träffade jag bland andra vår serietecknare, Ainur Elmgren, som efter sitt deltagande i konferensen genast fick inspiration till en ny serie. Resultat, ”Vi går på konferens”, finner ni i slutet av detta nummer.

Avslutningsvis vill jag slå ett slag för hemsidan som fortsätter att utvecklas med uppdaterade blogginlägg, nya artiklar, intervjuer och inte minst nytillskottet podcasten ”Lite Passé” som, mig veterligen, är den första svenska historievetenskapliga poddradion. Här kan ni lyssna på program om konspirationsteorier, djur och historia, ledighetens historia och en hel del annat. På hemsidan arbetar vi dessutom med att publicera alltfler texter på engelska vilket den återkommande besökaren säkerligen noterat.

Med hopp om intellektuellt stimulerande läsning och njutbara helger.